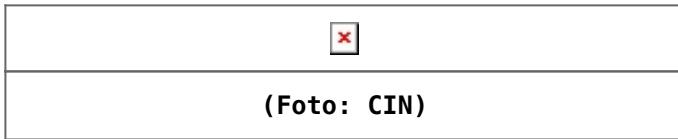

Recept za poboljšanje bh. fakulteta

Piše: Centar za istraživačko novinarstvo

Domaći i strani eksperti sa kojima su novinari Centra za istraživačko novinarstvo (CIN) u Sarajevu razgovarali radeći na projektu 'Univerziteti pali na ispitu' dali su spisak prioriteta za poboljšanje trenutnog stanja u visokom obrazovanju u BiH.

Evo šta bi trebalo uraditi na državnom nivou:

- Usvojiti zakon o visokom obrazovanju koji bi ujedinio obrazovnu administraciju trenutno podijeljenu na 13 dijelova. Tako bi se riješio pravni haos u kojem entiteti i kantoni vode svako svoju politiku, te bi se otvorila mogućnost dobijanja milionskih kredita Svjetske banke.
- Uspostaviti Agenciju za akreditaciju i ocjenjivanje, kao i Centar za informisanje, priznavanje diploma i trajanja studija. Agencija bi se bavila licenciranjem fakulteta i nadgledala bi poštivanje pedagoških kriterija. Uspostavljanje Centra riješilo bi sadašnje probleme s nostrifikacijom diploma iz inozemstva, kao i priznavanjem bh. diploma vani.
- Dati univerzitetima status pravnog lica što bi omogućilo stvaranje zajedničke finansijske politike, njeno lakše praćenje i manju mogućnost zloupotrebe. Također, radi bolje budžetske kontrole, svi univerziteti moraju prihvatiti Zakon o trezorskom poslovanju koji nalaže prebacivanje svih zarađenih sredstava na jedan račun. Odatle bi se potrošnja svih sredstava za nabavke odobravalala na zahtjev.

- Izdvojiti dodatni novac za visoko obrazovanje, naročito za vrijeme trajanja reformi.
- Utvrditi jedinstvene standarde u cijeloj zemlji kojima bi se definisali kadrovski, pedagoški i materijalno-tehnički uvjeti potrebni za otvaranje privatnih univerziteta i fakulteta. Nadgledati rad ovih ustanova.

Institucije na entitetskim i kantonalnim nivoima bi trebale:

- Donijeti zakone o visokom obrazovanju ne čekajući na usvajanje državnog zakona. Zakoni koji su doneseni u Kantonu Sarajevo i Tuzlanskom kantonu omogućili su javim univerzitetima da započnu sa značajnim reformama.
- Izdvojiti dodatni novac za visoko obrazovanje, naročito za institucije koje učestvuju u reformama.

Fakultski službenici bi trebali:

- Pristupiti uvođenju Evropskog kreditnog transfer sistema, tzv. ECTS, koji omogućava prebacivanja sa jednog fakulteta na drugi, u zemlji i inostranstvu, kroz ujednačen sistem ocjenjivanja.
- Izgraditi dvociklični dodiplomski i postdiplomski sistem studiranja. Moguće varijante su tri ili četiri godine za dodiplomski, odnosno dvije ili jedna godina za postdiplomski (3+2 ili 4+1) .
- Zabraniti profesorima da obavljaju više djelatnosti u isto vrijeme, bilo da je u pitanju predavanje na nekoliko fakulteta ili istovremeno obavljanje političkih funkcija.
- Predavanja učiniti obaveznim, ali i zanimljivim. Studenti ne bi trebali biti obavezni da pohađaju više od 30 sati predavanja sedmično. Pohađanje predavanja trebalo bi biti uvjet za polaganje ispita.
- Prekinuti praksu usmenih ispita koji su subjektivni, prevaziđeni i otvaraju prostor za korupciju. Umjesto toga, okrenuti se pismenim ispitima i praćenju

studentskog rada tokom cijele godine.

- Obučiti profesore da koriste interaktivne metode obrazovanja i pokrenuti interdisciplinarne studije. Insistirati na ovome.
- Uvesti sistem ocjenjivanja profesora. Studenti bi rangirali profesore prema njihovim pedagoškim kvalitetama, dostupnosti, snalaženju u ulozi mentora i poznavanju predmeta.
- Uspostaviti etičke komitete na svim univerzitetima i provesti široku kampanju informisanja studenata da trebaju prijaviti profesore koji traže novac ili druge usluge za prolaznu ocjenu ili upis na fakultet.
- Povećati učešće studenata u upravljanju univerzitetima, npr. kroz povećanje broja predstavnika studenata u Senatu univerziteta.
- Podstaknuti naučno-istraživački rad na univerzitetima sa više novca i uz uvjet da saraduju sa drugim univerzitetima iz zemlje i regiona. Ove inicijative treba uvezati sa drugim projektima oživljavanja bh. privrede.
- Zaposliti veći broj mladih kadrova koji će zamjeniti profesore pred penzijom. Kroz razmjenu i putovanja, ove mlade uposlenike, zajedno sa studentima, treba upoznati sa modernim nastavnim metodologijama i obezbijediti im praksu.

Studenti bi trebali:

- Zahtijevati i preuzeti dio odgovornosti u upravljanju univerzitetima kao i u ocjenjivanju profesora.
- Zajednički pokrenuti akciju koja bi prekinula sve oblike korupcije u visokom obrazovanju, te odbiti davanje novca ili usluga za polaganje ispita.
- Razmotriti osnivanje alumni organizacija ili udruženja bivših studenata, koji bi podržavali rad univerziteta tako što bi im osiguravali kontakte, savjete i donacije.